№ 266. Wtorek 20. Listopada 1855. Rok Gazecie 45.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 3 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

Podajemy niniejszem text łaciński z przekładem polskim konkordatu zawartego w Wiédniu dnia 18. sierpnia 1855 między Jego Świątobliwością Papieżem *Piusem IX.* a Jego Cesarsko-królewską Apostolską Mością *Franciszkiem Józefem I.* najmiłościwiej panującym nam Monarchą:

Nos Franciscus Josephus Primus, divina favente clementia Austriae Imperator;
Rex Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae; Rex Hierosolimae etc.; Archidux Austriae; Magnus Dux Hertruriae et Cracoviae; Dux Lotharingae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Bucovinae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Dux superioris et inferioris Silesiae, Mutinae, Parmae, Placentiae et Quastalae, Osveciniae et Zatoriae, Teschinae, Forojulii, Ragusae et Gaderae etc.; Comes Habsburgi, Tirolis, Kyburgi, Goriciae et Gradiscae; Princeps Tridenti et Brixinae etc.; Marchio superioris et inferioris Lusatiae et Istriae; Comes Altae Amisiae, Feldkirkiae, Brigentiae, Sonnenbergae etc.; Dominus Tergesti, Cattari, Marchiae Slavoniae; Magnus Wojwoda Wojwodinae Serbiae etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Postquam inter Suae Sanctitatis Nostrumque Plenipotentiarium ad certum stabilemque ordinem rerum rationumque Ecclesiae Catholicae in Imperio Nostro constituendum conventio solemnis die decima octava Augusti anni labentis inita et signata est tenoris sequentis:

Conventio

inter Sanctitatem Suam Pium IX. Summum Pontificem et Majestatem Suam Caesareo-Regiam Apostolicam Franciscum Josephum I. Imperatorem Austriae.

(Cui subscriptum Viennae die 18va Augusti 1855 ratificationes mutuo traditae ibidem die 25ta Septembris 1855.)

In Nominae Sanctissimae et Individuae Trinitatis.

Sanctitas Sua Summus Pontifex Pius IX. et Majestas Sua Caesarea-Regia Apostolica Franciscus Josephus I. Austriae Imperator concordibus effecturi studiis, ut fides, pietas et omnis recti honestique vigor in Austriae Imperio conservetur et augescat de Ecclesiae catholicae statu in eodem Imperio solemnem conventionem inire decreverunt.

Quapropter Sanctissimus Pater in Plenipotentiarium Suum nominavit: Eminentissimum Dominum Michaëlem Sacrae Romanae Ecclesiae Presbyterum Cardinalem Viale Prelà, ejusdem Sanctitatis Suae et Sanctae Sedis apud praefatam Apostolicam Majestatem Pro-Nuntium; et Majestas Sua, Imperator Austriae, Celsissimum Dominum Josephum Othmarum de Rauscher, Principem Archiepiscopum Viennensem, Solio Pontificio Adsistentem, Caesarei Austriaci Ordinis Leopoldini Praelatum et magnae Crucis Equitem, nec non ejusdem Majestatis Caesareae a consiliis intimis.

Qui post plenipotentiae ipsis collatae instrumenta mutuo sibi tradita atque recognita de sequentibus convenerunt:

Articulus I. Religio catholica Apostolica Romana in toto Austriae Imperio et singulis, quibus constituitur ditionibus, sarta tecta conservabitur semper cum iis juribus et praerogativis, quibus frui debet ex Dei ordinatione et canonicis sanctionibus.

Articulus II. Cum Romanus Pontifex primatum tam honoris quam jurisdictionis in universam, qua late patet, Ecclesiam jure divino obtineat, Episcoporum, Cleri et populi mutua cum Sancta Sede communicatio in rebus spiritualibus et negotiis ecclesiasticis nulli placetum regium obtinendi necessitati suberit, sed prosus libera erit.

Articulus III. Archiepiscopi, Episcopi omnesque locorum Ordinarii cum Clero et populo dioecesano pro munere officii pastoralis libere communicabunt, libere item suas de rebus ecclesiasticis instructiones et ordinationes publicabunt.

Articulus IV. Archiepiscopis et Episcopis id quoque omne excercere liberum erit, quod pro regimine Dioecesium sive ex declaratione sive ex dispositione sacrorum Canonum juxta praesentem et a Sancta Sede adprobatam Ecclesiae disciplinam ipsis competit, ac praesertim:

a) Vicarios, Consiliarios et adjutores administrationis suae constituere ecclesiasticos, quoscunque ad praedicta officia idoneos judicaverint.

b) Ad statum clericalem assumere et ad sacros ordinis secundum Canones promovere, quos necessarios aut utiles Dioecesibus suis judicaverint, et e contrario, quos indignos censuerint, a susceptione ordinum arcere.

Konkordat

zawarty między Jego Świątobliwością Papieżem Piusem IX. i Jego ces. król. Apostolską Mością Franciszkiem Józefem I. Cesarzem Austryi.

(Podpisany w Wiédniu na dniu 18. sierpnia 1855. W obustronnych ratyfikacyach wymieniany również tam d. 25. sierpnia 1855).

W imię najświętszej i nierozdzielnej Trójcy.

Jego Świątobliwość Papież Pius IX. i Jego ces. król. Apost. Mość Franciszek Józef I. Cesarz Austryi, których usiłowania jednomyślnie zmierzają do tego, by wiarę, pobożność i siłę moralną utrzymać i pomnożyć w Cesarstwie austryackiem, postanowili zawrzeć uroczysty traktat co do stanowiska kościoła katolickiego w tem Cesarstwie.

W tym zamiarze więc mianowali swymi pełnomocnikami: Ojciec Święty Jego Eminencyę JMK. Michała świętego kościoła rzymskiego kardynała Viale Prelà, Jego Świątobliwości i stolicy apostolskiej pronuncyusza przy dworze Jego ces. kr. apostolskiej Mości; a Jego Mość Cesarz Austryi Jego książęcą Mość JMK. Józefa Othmara Rauscher, księcia-arcybiskupa w Wiédniu, asystenta tronu papiezkiego, prałata i kawalera wielkiego krzyża ces. austr. orderu Leopolda, jako też Jego Ces. Mości rzeczywistego tajnego radcę.

I ci panowie, wymieniawszy i sprawdziwszy dokumenta swego pełnomocnictwa, uradzili co następuje:

Artykuł pierwszy. Święta rzymsko-katolicka religia będzie ze wszystkiemi prawami i przywilejami, jakich używać powinna podług przykazań boskich i ustaw kościelnych, zachowaną po wsze czasy w całem Cesarstwie Austryi i we wszystkich krajach, z których się składa.

Artykuł drugi. Gdy papież rzymski otrzymuje z prawa boskiego władzę Prymatu równie co do zacności jak i co do juryzdykcyi w całym kościele, jak dalece się rozciąga, przeto wzajemne odnoszenie się między biskupami, duchowieństwem, ludem a stolicą apostolską w rzeczach duchownych i sprawach kościelnych niepotrzebuje przyzwolenia monarchicznego, lecz może odbywać się zupełnie swobodnie.

Artykuł trzeci. Arcybiskupi, biskupi i wszystkie ordynaryaty mogą swobodnie znosić się z duchowieństwem i ludnością swych dyecezyi w wykonywaniu swego urzędu pasterskiego, jako też ogłaszać swe nauki i rozporządzenia w sprawach kościelnych.

Artykuł czwarty. Również będzie arcybiskupom i biskupom przysłużała wolność wykonywać to wszystko, cokolwiek im przynależy do zarządu dyecezyi kościelnych na mocy wykładu lub rozporządzenia świętych ustaw kościoła, podług teraźniejszej od stolicy apostolskiej potwierdzonej karności kościoła, a mianowicie:

a) Ustanawiać zastępców, radców i pomocników w zarządach swych dyecezyi, wszystkich tych duchownych, których uznają zdolnymi do piastowania wspomnionych urzędów.

b) Do stanu duchownego przyjmować, i według kanonów wyświęcać tych, których uznają potrzebnymi lub użytecznymi do swoich dyecezyi, a przeciwnie których osądzą niegodnymi nie przypuszczać do poświęcenia kapłańskiego.

c) Beneficia minora erigere atque collatis cum Caesarea Majestate consiliis, praesertim pro convenienti reditum assignatione, Parochias instituere, dividere vel unire.

d) Praescribere preces publicas, aliaque pia opera, cum id bonum Ecclesiae aut Status populive postulet, sacras pariter supplicationes et peregrinationes indicere, funera aliasque omnes sacras functiones servatis quoad omnia canonicis praescriptionibus moderari.

e) Convocare et celebrare ad sacrorum Canonum normam concilia provincialia et Synodos dioecesanas, eorumque acta vulgare.

Articulus V. Omnis juventutis catholicae institutio in cunctis scholis tam publicis quam privatis conformis erit doctrinae Religionis catholicae; Episcopi autem ex proprii pastoralis officii munere dirigent religiosam juventutis educationem in omnibus instructionis locis et publicis et privatis atque diligenter advigilabunt, ut in quavis tradenda disciplina nihil adsit; quod catholicae Religioni, morumque honestati adversetur.

Articulus VI. Nemo sacram Theologiam, disciplinam catecheticam vel Religionis doctrinam in quocunque instituto vel publico vel privato tradet, nisi cum missionem tum auctoritatem obtinuerit ab Episcopo dioecesano, cujus eamdem revocare est, quando id opportunum censuerit. Publici Theologiae professores et disciplinae catecheticae magistri, postquam sacrorum Antistes de candidatorum fide, scientia ac pietate sententiam suam exposuerit, nominabuntur ex iis, quibus docendi missionem et auctoritatem conferre paratum se exhibuerit. Ubi autem theologicae facultatis professorum quidam ab Episcopo ad Seminarii sui alumnos in Theologia erudiendos adhiberi solent, in ejusmodi professores nunquam non assumentur viri, quos sacrorum Antistes ad munus praedictum obeundum prae ceteris habiles censuerit. Pro examinibus eorum, qui ad gradum doctoris Theologiae sel sacrorum Canonum adspirant, dimidiam partem examinantium Episcopus dioecesanus ex doctoribus Theologiae vel sacrorum Canonum constituet.

c) Urządzać mniejsze plebanie, i za porozumieniem się z Jego Ces. Mością osobliwie względem należytego oznaczenia dochodów, parafii kościelne zakładać, dzielić i łączyć.

d) Nakazywać modły publiczne i inne uczynki pobożności, gdy wymaga tego dobro kościoła, państwa albo ludu, również ogłaszać procesye i pielgrzymki, urządzać pogrzeby i wszelkie inne obrzędy duchowne z zachowaniem we wszystkim przepisu ustaw kościelnych.

e) Zwoływać i odprawiać zbory prowincyonalne i synody dyecezalne stosownie do świętych ustaw kościelnych, i akta ich ogłaszać.

Artykuł piąty. Wszelkie nauczanie młodzieży katolickiej, tak w publicznych jak i prywatnych szkołach zgodne będzie z nauką religii katolickiej; biskupi zaś z właściwego sobie obowiązku urzędowania pasterskiego będą przewodniczyć religijnemu wychowaniu młodzieży we wszystkich publicznych i prywatnych zakładach naukowych, i czuwać troskliwie nad tem, ażeby w każdym przedmiocie naukowym nieprzychodziło nic takiego, co się sprzeciwia wierze katolickiej i czystości obyczajów.

Artykuł szósty. Nikt niemoże wykładać świętej teologii, katechetyki lub nauki religii w żadnym publicznym ani prywatnym zakładzie, kto od biskupa przynależnej dyecezyi nieotrzyma posłannictwa i upoważnienia na to, a od biskupa też zależeć będzie odwołać je, gdy tego uzna potrzebą. Publiczni profesorowie teologii i nauczyciele katechetyki mianowani będą z grona tych, którym biskup gotowym się okaże udzielić posłannictwa i upoważnienia do urzędu nauczycielskiego, po wyrzeczeniu zdania swego o wierze, umiejętności i pobożności kandydatów. Gdzie niektórzy z profesorów teologicznego wydziału, zwykli być od biskupów używani do udzielania nauki w teologii klerykom w ich seminaryach będą, wybierani do tego zawsze tacy mężowie, których naczelnik dyecezyi do piastowania wspomnionego urzędu za najzdolniejszych uzna. Do egzaminowania tych, którzy się sposobią do doktoratu teologii lub prawa kanonicznego, będzie biskup wyznaczać zawsze połowę egzaminatorów z pomiędzy doktorów teologii lub prawa kanonicznego.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Statuta c. k. uprzywilejowanego austryackiego instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu.

(Ciąg dalszy. Ob. nr. 264. G. L.)

B. Rada administracyjna.

§. 35. Rada administracyjna składa się z 21 członków. Wybiera je zgromadzenie jeneralne z pośród akcyonaryuszów do głosowania uprawnionych.

Wybór ich potrzebuje potwierdzenia ze strony administracyi rządowej.

§. 36. Radcami administracyjnymi zostać mogą tak krajowi lub w Austryi zamieszkali akcyonaryusze, jak niemniej i zagraniczni lub w państwach obcych osiedli. Rada administracyjna składać się jednak musi zawsze w dwóch przynajmniej trzecich częściach z akcyonaryuszów w Wiédniu zamieszkałych.

Każdy członek rady administracyjnej złożyć ma w przeciągu dni ośmiu po swem mianowaniu pięćdziesiąt akcyi u Towarzystwa na czas pełnienia swego obowiązku. Dopiero po tem złożeniu może funkcyę swoją rozpocząć.

§. 37. Urząd członka rady administracyjnej trwa z porządku przez ciąg lat siedmiu.

§. 38. Każdego roku występuje według kolei czasu urzędowania swego trzech członków. Aż do utworzenia się kolei tego ustępu będzie o tem los rozstrzygać. Oznaczeni jednak do ustąpienia członkowie mogą znów być wybrani.

§. 39. Wyjątkowo zaś wybrana będzie rada administracyjna na czas pierwszych siedmiu lat czynności przez tych i z grona tych członków, którzy podpiszą i przyjmą na siebie kapitał pierwotny w kwocie *sześćdziesięciu milionów złr.*

§. 40. W razie opróżnienia posady członka rady administracyjnej jeszcze przed czasem przypadającej nań kolei do ustępu, mianuje rada administracyjna tymczasowo akcyonaryusza głosującego prowizorycznym członkiem tej rady.

Stanowczy natomiast wybór uzupełniający odbyć się ma na najbliższem zgromadzeniu jeneralnem.

Powołany tym sposobem w drodze wyboru uzupełniającego członek do rady administracyjnej, wstępuje co do trwałości swej funkcyi w miejsce tego członka, w którego zastępstwie go wybrano.

§. 41. Rada administracyjna wybiera z grona swego absolutną większością głosów prezydenta i dwóch wiceprezydentów na czas jednego roku, po upływie którego znów wybrani być mogą. W razie ich niebytności mianuje też jednego z swych członków, który ma tymczasowo prezydować.

Prezydent i wice-prezydenci muszą siedzibę swoją mieć w Wiédniu.

§. 42. Radzie administracyjnej przysłuża prawo naczelnego kierunku wszystkiemi sprawami Towarzystwa i czuwanie nad postępowaniem dyrekcyi. W tym względzie utrzymywać będzie wewnętrzny porządek czynności.

Zastępować ma Towarzystwo w charakterze pełnomocnika jego, a to we wszystkich tych sprawach, do których stosownie do §. 1008 p. Kod. Cyw. potrzeba osobnego, do tej lub owej czynności wyraźnie odnoszącego się pełnomocnictwa.

Oprócz tego upoważniony jest do zawierania potrzebnych umów w sprawach Towarzystwa wytkniętych w §. 4.

W ogóle zaś rozstrzyga wszystkie sprawy, które nie pozostawiono wyraźnie zgromadzeniu jeneralnemu, lub które stosownie do tych statutów albo przepisanym porządkiem czynności przypadają dyrekcyi do rozstrzygnięcia.

§. 43. Rada administracyjna obowiązana jest do ścisłego przestrzegania statutów i czuwania nad postępowaniem obowiązkowem tak dyrekcyi jak i urzędników. Powinna przynajmniej dwa razy w roku przedsiębrać nadzwyczajne rewizye kas Towarzystwa, a to za przybraniem sobie do tej czynności jednego członka dyrekcyi i dodaniem mu jednego lub kilku członków z grona swego.

§. 44. Rada administracyjna zbierać się będzie na wezwanie prezydenta lub jego zastępcy w porządku dwa razy każdego miesiąca.

Na propozycyę sześciu członków rady administracyjnej może prezydent, ilekroć uzna tego potrzebę, zwołać członków do posiedzeń nadzwyczajnych.

§. 45. Rada administracyjna postanowi, w jakich właściwie przedmiotach i w jaki sposób zasięgnąć należy przed powzięciem uchwały zdania członków zagranicznych.

§. 46. Jeżli uchwała rady administracyjnej ma być ważną, potrzeba do tego obecności prezydenta i przynajmniej innych jeszcze 6ściu członków tej rady.

Żaden z członków rady administracyjnej nie może dawać więcej jak jedną tylko kreskę przy głosowaniu.

§. 47. Rada administracyjna stanowi w porządku uchwały swoje absolutną większością głosów; przy zachodzącej równości głosów przeważa zdanie, do którego prezydent z kreską swoją przystąpi.

§. 48. O czynnościach rady administracyjnej spisywane być mają protokoła posiedzeń.

Protokoła te podpisywać będą oprócz prezydującego także wszyscy członkowie kreski swe dające.

Potrzebne na mocy uchwał decyzye rady administracyjnej podpisywać będzie prezydent i jeden z jej członków.

§. 49. Rada administracyjna może część swych pełnomocnictw zlać specyalnem upoważnieniem na jednego lub więcej członków z grona swego, a to w zamiarze szczególnym i na czas ograniczony.

§. 50. Członkom rady administracyjnej wręczone będą bilety obecności, których właściwość czyli wartość oznaczy zgromadzenie jeneralne.

Oprócz tego zapewnia się im udział w korzyści wskazanej w §. 56.

§. 51. Na członków rady admistracyjnej nie spada co do zobowiązań towarzystwa żadna odpowiedzialność osobista za dopełnione przez nich czynności urzędowe.

Jednakże za uchwały lub czynności przechodzące zakres pełnomocnictwa rady administracyjnej odpowiedzą towarzystwu ci członkowie, którzy takie sprawy rozpoczęli, niemi kierowali lub je popierali.

C. Dyrekcya.

§. 52. Dyrekcya składa się z trzech dyrektorów, z których rada administracyjna wybiera dyrektora głównego.

Dyrektorami mogą być tak krajowcy, jak i zagraniczni.

Mianowanie ich wychodzi od rady administracyjnej, lecz potrzeba do tego także potwierdzenia i administracyi rządowej.

Rada administracyjna oznacza ich obowiązki, przysłużające im prawa i ich płacę, i może też ich od tej posady uchylać.

Dyrektorowie mają na posiedzeniach rady administracyjnej głos doradźczy.

Im samym tylko poruczonem będzie wykonanie postanowień rady administracyjnej.

Dyrektorowie ci będą przełożonymi wszystkich urzędników i sług towarzystwa, i oni też przedkładać mają radzie administracyjnej propozycye względem ich mianowania lub uchylenia i wymierzenia im płacy.

§. 54. Firmę towarzystwa nosić będą wspólnie jeden członek rady administracyjnej i jeden dyrektor.

Dla szczególnych wydziałów czynności można będzie uchwałą rady administracyjnej zdać podpisywanie firmy także na jednego lub więcej urzędników towarzystw, w którym to razie należy zaprotokołować prokurę udzieloną. *(Ciąg dalszy nastąpi.)*

Anglia.

(Poczta londyńska: Ogłoszenie nominacyi. — Portugalski minister finansów przybył.)

Londyn, 14. listopada. Gazeta londyńska ogłasza dekreta mocą których marszałek Pelissier mianowany jest kawalerem wielkiego krzyża orderu Bath a jenerał J. Simpson upoważniony nosić wielki krzyż sabaudzkiego orderu wojskowego. — Dekret Królowej nadaje jenerałowi porucznikowi sir W. Codrington stopień jenerała w Krymie i w Turcyi. — Portugalski minister finansów *Fontes*, przybył do Londynu dla negocyowania o zawarcie pożyczki.

Francya.

(Poczta paryska: Rocznica urodzin księcia Hieronima Napoleona. — Książę Cambridge przybył. — Chirurdzy do Krymu. — Umowa z Austryą o wydawanie zbrodniarzy. — Wystawa sztuk pięknych przedłużona. — Proces wytoczony towarzystwu kredytu ruchomego. — Program zamknięcie wystawy. — Elewy szkoły medycznej do Krymu. — Doniesienie o dymisyi Olozagi.)

Paryż, 14. listopada. Jego cesarzew. Mość książę marszałek Hieronim Napoleon, stryj Cesarza urodzony 15. listopada 1784 obchodzić będzie jutro 72gą rocznicę swych urodzin. — Jego królewicz. Mość książę Cambridge przybył dziś do Paryża w towarzystwie dwóch adjutantów, półkowników Macdonald i Tyrnatt, i zajął mieszkanie w Tuileryach. — Przeszło pięćdziesiąt okrętów ze zbożem zawinęło dnia 10. b. m. do Marsylii; 76 pomocników chyrurgicznych odpłynęło z Marsylii do Krymu. — Monitor ogłasza umowę zawartą między Austryą a Francyą względem wzajemnego wydawania zbrodniarzy. — Wystawa sztuk pięknych będzie otwarta aż po dzień 30 listopada.

— Dnia 17. listopada wytoczy się przed sądem poprawczym w Paryżu proces przeciw znanemu towarzystwu kredytu ruchomego *(credit mobilier)*, który zwraca uwagę publiczną. Oskarzają towarzystwo kredytu ruchomego, że zapowiedziało wydanie akcyi, a akcyi nierozesłało między akcyonaryuszów. Towarzystwo tłumaczy się, że to z wyższego rozporządzenia wstrzymanem zostało. Mówią, że słynni adwokaci, Berryer, Dufaure i Hébert wystąpią w sprawie oskarzycieli.

— Jeneralny sekretarz komisyi wystawy ogłasza w *Monitorze* następujący wyciąg z programu ceremonii mających się odbyć d. 15. listopada: Około południa przybędzie Cesarz z Cesarzową i familią cesarską. U wnijścia do pałacu wystawy będzie przyjmować Ich Mości Cesarstwo książę Napoleon na czele członków ces. komisyi i obcych komisarzy i z ceremonią w programie opisaną odprowadzać do tronu wzniesionego w pośród nawy. Nastąpi sprawozdanie księcia, prezydenta komisyi cesarskiej i odpowiedź Cesarza. Potem odbędzie się prezentacya reprezentantów trzydziestu klas przemysłu i sztuk pięknych i rozdawanie nagród. W końcu Ich Mości Cesarstwo oglądać będą dzieła przemysłu i sztuk pięknych, które uzyskały wielkie medale honorowe i oddalą się z tą samą ceremonią, z jaką za przybyciem Ich przyjmowano. Orkiestra złożona z 1200 muzyków będzie odgrywać podczas uroczystości chóry i symfonie. *Monitor* oznajmia, że bez wyjątku nikt nie będzie przypuszczony dnia 15. do pałacu wystawy, kto się nie wykaże wydaną na ten dzień osobną kartą wstępu i że dalsze odnośne prośby nie będą uwzględnione, gdyż wszystkie takie karty są już rozdane.

— Dnia 10. przybyło z Paryża dziesięciu elewów szkoły medycznej do Marsylii, zkąd odpłyną do Krymu. — Olozaga, ambasador hiszpański przy dworze tutejszym podał o dymisyę. Jako deputowany bronił projektu, z którym się ministeryum nie zgodziło. Minister spraw zewnętrznych robiąc mu wyrzuty, przypominał mu jego stanowisko jako urzędnika królewskiego. Olozaga podał o dymisyę, a według ostatnich doniesień nie zmienił jeszcze postanowienia swego.

Belgia.

(Zagajenie izb. — Treść mowy od tronu.)

Bruxela, 13go listopada. Sesyę belgijskich izb prawodawczych zagaił dziś król zwykłą uroczystością. W mowie od tronu oznajmił Król między innemi mówiąc o podróży księcia Brabancyi, że Jego królew. Mość we wszystkich krajach, które zwiedził, osobiście się przekonał o wysokiem stanowisku, jakie zajmuje Belgia między państwami Europy. W dalszym toku mowy oświadczył Król, że wewnętrzny stan kraju jest pomyślny. Zapowiedział, że izbom przedłożone będą projekta ustaw względem zachęcenia do pracy, ułatwienia dostawy żywności, projekta publicznej dobroczynności, tudzież względem sądów przysięgłych i uniwersytetów. Przy końcu mowy oświadczył Król, że poważanie u ludów i rządów, jakiego doznaje niezawisłość belgijska, jest tylko owocem umiarkowania i szczerości, która jest podstawą belgijskiej polityki i narodowego charakteru.

Włochy.

(Petycya za przywróceniem dawnego stanu. — Nowy wynalazek. — Hrabia Trapani w Nissie. — Legia angielsko-włoska. — Potoczne.)

Korespondent Gazety Werońskiej pisze z **Turynu**: Luboć wcale niepodobna do prawdy, a jednak zupełnie prawdziwą i nieomylną przynoszę wam dziś wiadomość, a to: „że w niższych warstwach ludności obiega petycya do Króla prosząca o zniesienie konstytucyi. Poczytuje ją bowiem lud prosty za jedyne źródło obecnych wysokich nakładów i podatków.“ Dalej donosi ten sam korespondent: Pewien inżynier przy dyrekcyi telegrafowej wynalazł bardzo prosty lecz zmyślnie urządzony aparat, który nieporównaneby przynosił korzyści. Za pomocą jego można by odkryć natychmiast miejsce, gdzieby się przerwał drut telegrafu podwodnego.

— Jego królewicz. Mość hrabia Trapani, brat Jego Mości Króla Neapolu, przybył dnia 1. b. m. do Nissy.

Werbunki dla angielsko-włoskiej legii, od czasu jak pułkownik Read zajął się niemi, idą śpieszniej; liczba wpisanych legionistów wynosi już według dziennika *Espero* 1000 ludzi.

— Wiktora Cousin, Abeta Villemain i Guizota mianowano korespondującymi członkami królewskiej akademii umiejętności w Neapolu.

Dania.

(Konferencye w sprawie celnej na 20. b. m. oznaczone.)

Kor. rząd duński wyznaczył dzień zebrania się konferencyi w sprawie cła na Sundzie na dzień 20. tego miesiąca.

United States Gazette donosi z źródła urzędowego:

Washington, 11. listopada.

Fałszem jest, jakoby rząd miał wysłać gońca do posła Stanów zjednoczonych w Kopenhadze z poleceniem, żeby co do sprawy cła na Sundzie w nowe wchodził układy. Rząd nie odmienił swego postanowienia.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Wiadomości bieżące: Rozlokacya wojsk. — Ruchy Omera Baszy. — Przygotowania do czynnej sprawy. — Strata w oficerach pod Karsem.)

W Kinburnie pozostało załogą 3000 ludzi, oddział zaś piechoty jenerała Bazaine powrócił na leże zimowe do Eupatoryi. Jazdę całą zamyślają umieścić w Bosforze, Warnie i Burgas, do czego już stosowne przedsięwzięto kroki. W Szumli zbierają się liczne wojska z Macedonii i Rumelii. W tej już chwili wynosi liczba ich 20.000, 15.000 zaś ma przybyć w ciągu listopada. Seraskier rozwija największą gorliwość, ażeby Serdara Omer Baszę w Suchum-Kale i Selim Baszę w Erzerum zaopatrzyć bez zwłoki w wszelkie potrzeby wojenne. Równocześnie otrzymali obaj wodzowie zlecenie rozpocząć mimo poźnej już jesieni kroki zaczepne, ażeby tym sposobem korzystać z wpływu, jaki świetne pod Karsem odniesione zwycięstwo na nieprzyjaciół wywarło.

— Omer Basza wysłał jazdę swą pod rozkazami, świeżo na godność dowódzcy korpusu wyniesionego jenerała Weppler do Redut-Kale; szef sztabu zaś Ferhad-Basza stoi nad rzeką Fassi, gdzie rozpoczętą budowę mostu już ukończył. O działaniach Selima-Baszy w Erzerum nie ma najmniejszych wiadomości, słychać tylko, że korpus tego wodza składają najdzielniejsze wojska armii tureckiej to jest gwardye Nizam i redyfy. — Nowy gubernator południowego Sebastopola jenerał Levaillant wydał pierwszy rozkaz dzienny, jenerał ten jest dowódzcą drugiej dywizyi piechoty w korpusie pierwszym. Do bombardowania północnych części twierdzy od morza i lądu, czynią wielkie przygotowania.

— Raport jenerała Murawiewa, do którego jest załączony spis imion poległych jenerałów, oficerów sztabowych i wyższych, podaje liczbę w tej kategoryi na 154; strata dotkliwa zwłaszcza w Azyi, gdzie i nie łatwo da się zastąpić. Na placu polego 11 samych jenerałów i oficerów sztabowych (od majora powyżej), prócz tych, którzy na rany poźniej pomarli.

W dodatku do raportu o szturmie na Kars ogłoszono teraz spis imion poległych, rannych i poszkodzonych w tej walce jenerałów, oficerów sztabowych i wyższych aż do chorążego poniżej. Według tego spisu zostało całkiem lub do czasu niezdatnymi do boju w ogóle 252 oficerów. Z tych poległo 76; to jest: jenerał Kowalewski, 4 pułkowników, 2 podpułkowników, 5 majorów, 14 kapitanów, 18 poruczników, 15 podporuczników, i 17 chorążych. — Rannych i poszkodzonych jest 176 (z tych połowa niebezpiecznie); między tymi 3 jenerałów (książę Gagaryn, Maydel i Broniewski) 5 pułkowników, 5 podpułkowników, 14 majorów, 30 kapitanów i sztabskapitanów, 35 poruczników, 39 podporuczników i 47 chorążych.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Sztokholm, 12. listopada. Jenerał Canrobert przyjmowany w Dworu z największem wyszczególnieniem, zapraszany bywa często na wieczory w familii królewskiej. — *Indep. belge* donosi, że

jenerał Canrobert około 19. b. m. odjedzie z Sztokholmu prosto do Kopenhagi, gdzie ma doręczyć królowi Duńskiemu własnoręczny list Cesarza w odpowiedzi na podwójną misyę admirała Mourier i szambelana Belin.

Z **Hamburga** donoszą pod dniem 15. listopada: „Admirał Dundas z całym sztabem przybył okrętem „Duke of Wellington“ do Kiel; powraca z sztabem swoim do Anglii“.

— Gazeta wiedeńska z 17. b. m. zawiera następującą depeszę telegraficzną z Konstantynopola z 15. listopada — której główną treść podaliśmy już wczoraj w innej wersyi telegraficznej:

„Na dniu 6. listopada zdobyły wojska tureckie pod dowództwem Omera Baszy — brodząc aż po ramiona w wodzie i śród okropnego ognia — przejście przez rzekę Anakarę albo Onflur (Ingur?) w Georgii, którego broniło 16.000 Rosyan. Uderzyły na reduty rosyjskie i zajęły z bagnetem w ręku pomimo zaciętego oporu. Wojska rosyjskie ratowały się ucieczką, zostawiwszy 400 poległych na bojowisku, między tymi 2 wyższych i do 30 niższych oficerów. Turcy stracili 68 w poległych i 220 w ranionych, 5 dział rosyjskich, 7 wozów z amunicyą i 40 jeńców dostało się w ich ręce.“

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie samborskim.)

Sambor, 7. listopada. W drugiej połowie zeszłego miesiąca płacono na targach w Samborze, Drohobyczy i Komarnie w przecięciu za korzec pszenicy 15r.12k.—14r.24k.- 14r.; żyta 11r.36k.—11r.12k—11r.24k.; jęczmienia 7r.48k.—8r.—7r.15k.; owsa 5r.6k.—4r.30k.—6r.; hreczki w Komarnie 7r.30k.; kukurudzy 12r.—11r.—0.; kartofli 4r.48k.—3r.48k.—3r.12k. Sąg drzewa twardego kosztował 9r.6.—9r.36k.—7r., miękkiego 6r.24k.—4r.54k.—6r. Cetnar siana 48k.—30k.—40k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 5⅗k.—5⅘k.—6k. i garniec okowity po 2r.56k.—2r.46k.—3r.4k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 19. listopada.

		gotówką zł	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	12	5	15
Dukat cesarski	„ „	5	17	5	20
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	3	9	6
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	42½	1	43½
Talar pruski	„ „	1	40	1	41½
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	13	1	14
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	89	—	89	30
Galicyjskie Obligacye indem. . .	bez kuponów	68	15	68	40
5% Pożyczka narodowa . . .	bez kuponów	77	20	78	20

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19. listopada 1855.

		zł.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	89	12
„ przedał „ „ 100 po	„ „	—	—
„ dawał „ „ za 100	„ „	—	—
„ żądał „ „ za 100	„ „	89	42

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 16. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 94 l. — Augsburg 113¼ l. — Frankfurt 112¼ l. — Hamburg 82¾ l. — Liwurna — l. — Londyn 11.6 l. — Medyolan 112¼ l. — Paryż 132¼ l.

Obligacye długu państwa 5% 74¼ — 74⅜ Detto S. B. 5% 85 — 86. Detto pożyczki narod. 5% 77 13/16—77⅞. Detto 4½% 64½—64¾. Detto 4% 59½ — 59¾. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — — —. Detto z r. 1852 4% — — —. Detto Glognickie 5% 92¼—92½. Detto z r. 1854 5% — — —. Detto 3% 45 — 45½. Detto 2½% 36¾ — 37. Detto 1% 14¾ — 15. Obl. indemn. Niż. Austr, 5% 76—76½. Detto krajów kor. 5% 68½—73. Pożyczka z r. 1834 228—228½. Detto z r. 1839 118 — 118¼. Detto z 1854 97¼—97⅜. Oblig. bank. 2½% 53½—54½. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 91½—92½. Akc. bank. z ujmą 934 — 936. Detto bez ujmy — — —. Akcye bankowe now. wydania — — —. Akcye banku eskomp. 87 — 87¼. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 202⅞ — 203. Wiéd.-Rabskie — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 214 — 215. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej 90½—90¾. Detto żeglugi parowej 522 — 524. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 510 — 511. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 89½—90. Północn. kolei 5% 78 — 78½. Glognickie 5% 73 — 74 Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 78 — 79. Detto Lloyda 405 — 410. Detto młyna parowego wiedeń. 99 — 100 Renty Como 13¾ — 14. Esterhazego losy na 40 złr. 74 — 74½. Windischgrätza losy 25¾ — 26 Waldsteina losy 24¾ — 25 Keglevicha losy 10⅛—10½. Cesarskich ważnych dukatów Agio 18½—18⅝.

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 16. listopada o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 18½. Ces. dukatów obrączkowych agio 18. Ros. imperyały 9.6. Srebra agio 13½ gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19 listopada.

Obligacye długu państwa 5% 74 7/16; 4½% —; 4% —; 4% z r 1850 — 3% —; 2½% —. Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z. r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcye bank. 926. Akcye kolei półn. 2030. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 522. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niż.-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. 93⅝. Augsburg 112¾. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 111½. 2. m. Hamburg 81¾. 2. m. Liwurno —. l. 2. m. Londyn 10 - 59. l. l. m. Medyolan 111¾. l. Marsylia 130½. Paryż 130¾. Bukareszt 243. Konstantynopol 433. Smyrna —; Agio duk. ces. 18 Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. — lit. B. — Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn —; innych krajów koron. 69; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 —. Pożyczka narodowa 77 15/16 C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 330¼ fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. listopada.

Hr. Karnicka Henr., z Krakowa — Hr. Fredro Domic., z Nowosiółek. — PP. Borowski Skarbek Maciej, z Hurki. — Potocki Miec., z Kociubińczyk. — Mozarowski Ant., z Witkowa — Torosiewicz Kaj., z Hołowczyc. — Bestrzonowski Leop., z Makuniowa. — Głogowski Ant., z Bojańca. — Nowosielski Lud., ze Zbory. — Lityński Wen., z Litwinowa. — Sichelburg Wład., z Cebrowa. — Mayer Jan, c. k. radzca sądu, z Krakowa. — Gradowits Wojc., doktor medycyny, z Krakowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. listopada.

Hr. Dzieduszycka, do Krakowa. — PP. Pilechowski Piotr, do Dydkowiec. — Petrowicz, c. k. rotmistrz, do Tarnopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. i 18. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	331.63	— 3.0°	88.1	południowy sł.	pochmurno
2 god. pop.	331.51	— 2.6°	78.3	„ „	„
10 god. wie.	331.59	— 3.8°	87.8	„ „	„
6 god. zran.	331.25	— 3.2°	87.9	połud.-zach. sł.	pochmurno
2 god. pop.	331.29	— 2.8°	81.2	„ „	„
10 god. wie.	331.20	— 3.6°	88.1	„ „	„

T E A T R.

We środę 21. listopada (w Abonamencie Nr. 4.)

„Wexle przecięte, czyli: **Jarmark w Czerniowcach.“**

Oryginalna krotofila ze śpiewami St. hr. Starzyńskiego w 2 aktach.

Rozpocznie:

„W ł ó c z ę g a.“

Melodrama z francuskiego w 1 akcie.

W piątek 23. listopada. (Na dochód pana Smochowskiego).

„Żona marynarza z Saint Tropez.“

Dramat w 5 aktach z francuskiego pp. Bourgeois i Dennery przez Bogumiła Dawisona tłumaczony.

K R O N I K A.

Donoszą z Tarnopola: Nieostrożność z ogniem zrządziła tu w przeciągu dwóch dni cztery pożary. Dnia 8go b. m. o czwartej godzinie rano spłonęły koło starej synagogi trzy domy żydowskie ze stajniami, spaliło się kilka tysięcy gont, skład skór surowych, dwa konie i do 400 korcy zboża. Nazajutrz o pół do szóstej zrana wybuchł ogień w starym żydowskim domu na przedmieściu podolskiem; szczęściem wkrótce przygaszono pożar. Tego samego dnia o godzinie 11. spaliła się chałupa na przedmieściu Mikulenieckiem; a nie upłynęło dwie godzin zajęła się karczma żydowska między placem końskim a ulicą zbarazką, i spaliła się zupełnie.

— B u m e r a n g, najniebezpieczniejsza broń mieszkańców Australii, jest dotychczas zagadką, a nawet matematycy nie mogą pojąć, w czem jej dzielność polega. Jest to kawał zakrzywionego twardego drzewa prawie w formie parabolicznej; długość jego wynosi 30—40 cali, a szerokość niemal trzy cali; po obu końcach jest śpiczasty, wklęsła strona ma jeden cal grubości, a wypukły kant całkiem ostry. Sposób używania jest równie nadzwyczajny, jak broń sama. Wezwać Murzyna, by rzucił go tak, ażeby spadł u nóg jego, natychmiast poleci bumerang czterdzieści stóp daleko, szumiąc trzy do czterech stóp ponad ziemią, poczem wzbija się na 50—60 stóp w powietrze, i nakoniec kreśląc linię obłęczną spada u nóg tego, co go rzucił. Lecąc obraca się z wielką szybkością jak na osi i wydaje głos brzmiący. Dziwną jest rzeczą, że barbarzyński lud wynalazł taką broń, której człowiek ucywilizowany nietylko nie wymyślił, ale ani sobie wytłumaczyć może, i która prawie jest urągowiskiem wszelkim projektyliom. Co większa, bumerang w ręku niewprawnym Europy mieszkańca jest nierównie niebezpiecznym dla tego, który nim ciska, jak i dla tego, do kogo był wymierzony; zaś w ręku krajowca jest niezmiernie straszną bronią, gdyż ten, co ma być ugodzony, nie wie zkąd cios pada. Myśl do wynalazku tej broni musiała powstać z potrzeby, jak łowić kengury, bo to zwierz bardzo ostrożny i w ruchach swoich szczególniejszy; a bumerang ma tę cnotę, że i za krzaki przeskakuje i traci zwierzę w ukryciu.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.